
Fjerde Søndag efter Paaske

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Fjerde Søndag efter Paaske	4
4. SØNDAG EFTER PAASKE	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Fjerde Søndag efter Paaske

4. SØNDAG EFTER PAASKE

Prædikedag 4. SØNDAG EFTER PAASKE

Prædikedato 11. maj 1941

Prædiketekst Johannes 16,5-15

Prædikested Vedersø Kirke

Prædiken ID P110541-01

Kilde (Ved Babylons Floder, 38*-43)

Fjerde Søndag efter Paaske.

De Ord, der lyder ved vor Daab, kaldes jo “Forsagelsen og Troen”. Jeg forsager, ¶: jeg vender mig bort fra Djævelen og alt, hvad der har med ham at gøre, og jeg tror paa Gud Fader, Søn og Helligaand, som hvert eneste Menneske, der er blevet Led i Kristi Menighed, har erkendt sit Tillidsforhold til?

Den Helligaand det er Gud, der er virksom i Mennesket og kommer Mennesket i Møde. Gud er Begrebet over al Forstand. Selve Ordet Gud er saa stort, at det slet ikke kan ligge paa vor Tunge. Han er mindre end Atomets Kerne og større end alle Solsystemer tilsammen. Han er i Kaos som i Ordenen. Han skjuler sig i den største af alle Gaader, Menneskesindet, og er dog uden for det og over det. Han er Altet, og dog er det onde ikke i ham. Vi, der er Støv og Mørke, kan intet rumme af ham, der er Evighed og Lys. Saa alvældig, saa højt ophøjet er han, at vi overhovedet ikke kan have med ham at gøre. At se Jahves Ansigt er at dø. De gamle Jøder havde Ret, naar de forbød at nævne hans Navn.

Og dog er der noget i os, der vil, ja, der ikke kan lade sig nøje med mindre end paa en eller anden Vis at opnaa en Forbindelse med denne — Gud. Den hellige Aand er den Hemmelighed i os, der driver os ud over vort eget, hen til det Punkt, hvor vi ikke fritter, og ikke spørger om Fordele, men hvor vi knæler. Den hellige Aand er ikke født af en Kvinde paa et eller andet Tidspunkt af Historien. Den har Del i Guds evige Væsen. Naar David sang sine Salmer til sit Folks Bærer og Tugter, naar Laotse faldt i Tanker over det ydmyge Vands Styrke, naar Sokrates mødte sin Dæmon inde i Bevidsthedens stolte Valg mellem Godt og Ondt, ja selv naar Negeren kysser Jordan foran sin Fetisj, da er det den hellige Aand, som imødekommer Menneskets højeste Higen og glimtvis lader det opleve, at det har Ret i denne Higen, der er en Verden uden for Verden, en Tilværelse højere end dets egen og det selv. Ja, vi vover at gaa et Skridt videre: Rafaels Lys og Skygger, Beethovens altomspændende Vælde, Akropolis' overjordiske Skønhed var ikke til uden den hellige Aand. Netop i Athen blev Apostlen Paulus saa stærkt grebet af den Tanke, at Gud var medvirkende i Historiens Løb gennem Slægterne, "at de skulde søge Herren, om de dog kunde famle sig frem og finde ham".

Menneskeheden famler sig frem. Og hvergang vi møder noget eller faar Lov til selv at skabe noget, der i et Glimt fortæller os, at Livet, hvad det saa iøvrigt er, saa er det desuden helligt, da er det, den hellige Aand i vort Øre hvisker Navnet over alle Navne: Gud.

Da skete der noget. Midt under Menneskehedens aartusindlange Famlen gennem Mørket blev det pludselig Dag. Navnet over alle Navne blev et Menneskenavn. Johannes Apostel har udtrykt Jesu Betydning i Formlen om "Ordet, der blev til Kød". Ja, Aanden blev til Kød. Den ukendte og ukendelige, der overgik al menneskelig Forstand og Instinkt, forærede sig selv til os. Han blev ved at være alle Stjerners Styrer, alle Verdeners Grund. Men desuden blev han et Menneske. Han præsenterede sig for os. Han sagde: I kan kalde mig Jesus. Det er den Gave, der faar os Kristne til aldrig at blive trætte af at synge Sangen "Alt af Naade". Det er denne Gave, som han, Altets Herre, gav os Smaapuslinger, der vrimler nogle blakkede Sekunder hen over Jordens Hud, fulde af Skab, det er denne Gave, som gør, at vi elsker Gud. I Stedet for Verdens forvirrede og utydelige Billede af Skaberen gav Jesus os nu at kende Faderen, lærte Jesus os Guds Hjertelag, hans Godhed og hans Renhed. Gud, saadan som han kommer os ved, har vi fundet i Jesus. Den, der kender Jesus, véd nok om Gud til sit Liv, sin Død og sin Evighed.

Men hvordan lærer vi da Jesus at kende? Er det nok at læse om en død Mand i en gammel Bog? Nej, det er ikke nok. Bibelen i sig selv er saa død som en Sten. Nu ja, det er alle

Bøger. For at leve skal de læses. Men Bibelen skal for at leve rigtigt ikke blot læses og læses med Aand, den skal læses med hellig Aand. Og denne hellige Aand er ikke blot virksom i Skriften. Sagen er, at ogsaa med den skete der noget ved Jesu Komme. Den er ikke længere den hellige Aand, han er nu Helligaanden. Paa en besynderlig personlig Maade tager han efter Jesu Død og Opstandelse Plads i Menigheden. Hvad er hans Gerning der? at holde Jesus levende blandt de Kristne. Her paa Jorden lever Kristus ikke blot i de 4 Evangeliers Beretninger om ham, han lever ogsaa ved Daabsfonten; ved Nadverbordet; hvor Ordet lyder; hvor Salmen toner; i Bønnens Tale og Tavshed. Aabenbaringen er ikke afsluttet, den kristne Kirke er i stadig Vækst. Grene dør, nye Skud sættes, der er Løvfald og Løvspring, Kronen skifter Form. "Jeg har endnu meget at sige jer, men I kan ikke lære det nu," sagde Jesus til Vennerne den sidste Aften; "men naar han, Sandhedens Aand, kommer, skal han vejlede jer til hele Sandheden." Vi er lykkelige for disse hans Ord. Dogmer vil falde, og Dogmer vil fødes, moralske Grundopfattelser slaa over i deres Modsætninger, Reformationer og Revolutioner gaa over Verden og over Kirken. Det kan forvirre os stundom, men Livet er altid forvirrende; kun Døden kan forudsiges og er ens og stiv. Lad os da aldrig frygte, naar det bryder og gærer. Kun hvor der er Stilstand, er der alvorlig Grund til Frygt. "Jeg er Vejen og Livet og Sandheden," sagde Jesus. Hvor er det rigtigt, at de tre kan forenes og er forenet i ham.

Men naturligvis maa alt dette ikke forstaas saadan, at bare der er Sus og Rabalder, saa er det evig godt. Der er jo ogsaa andre Kræfter, der virker i Verden, end Livets. For os Mennesker er det umuligt at skelne dem fra hverandre; saa nedsunkne i Timelighed; i Synd er vi, at skønt der ikke findes større Modsætninger end Livet og Døden, løber de tit ud i eet for os. Vi kan ikke gennemskue, om det, der sker, tjente den ene eller den anden Part. Des mere er det, vi har Helligaandens Vejledning behov. Og skal Johannes tænke sig om, om Jesus har nævnt nogen særlige Omraader for denne Vejledning, da standser han ved 3, just ved Synden som den første, derefter ved Retfærdigheden og til Slut ved Dom.

Synd? hvad er Synd? Kristelig forstaaet ikke dette, at vi gør de og de Ting, der er forkerte. Synd er en Tilstand, et Rige, som Jesus giver Navn af Vantroens Rige; Synd er det Forhold, at vi ikke knytter Livsforbindelsen med Kristus. For alt det onde, der sker, staar vi med Vantroens Fællesskyld. "Hvad kan jeg gøre for, hvad der sker i Verden?" hører vi stundom afværgende Stemmer. Jo, vi kan alle gøre for. Det er vor Slaphed og Uafgjorthed, der giver Grobund for Synden, af vor Laden staa til vokser den sig saa stor.

Men Retfærdigheden er ikke den, at vi tager os sammen og gør os bedre. Retfærdigheden er Kristi Korsdød. Han gik til sin Far, og vi ser ham ikke længere. Men vi ser hans Offerdød. Fra den er Forsoningen paa Vej ud over Folkene. Derfor er Ordet Dom ikke, hvad vi vilde vente: Fordømmelsen. "I har syndet, I har alle Medskyld for, at min Verden er udartet til at blive en Karikatur af sig selv. Derfor i Svovlpølen med jer!" Nej, Dommen betyder først og fremmest, at denne Verdens Fyrste er dømt. Endnu raser han i sin Vælde. Men hans Dom er faldet, og de er paa Vej, de Vældige, Kræfterne, der skal baste ham; Afgrunden har allerede aabnet sit Svælg.

Saa beder vi da Helligaanden, at han trofast vil virke blandt os, saa vi kan have vor Frelser levende for Øje. I Lyset af hans Skikkelse skal vi naadeløst se vor Synd og naaderigt Guds Retfærdighed, hvis Navn er Kærlighed, og vi skal faa Kræfter og Tapperhed til at holde ud, indtil Dommen er fuldbyrdet over "denne Verdens Fyrste".